

Første afsnit (Det levende væsen) – Kapitel 10 (Det levende væsens selvopholdelsesdrift) – Lektion 42

Begrebet selvopholdelsesdrift

1.

Vi har netop været vidne til, hvorledes døden er en illusion, dersom man tror på den i den grad, som det i almindelighed er tilfældet for det moderne menneskes vedkommende specielt for det moderne materialistiske menneskes vedkommende. Så langt fra at være nogen definitiv afbrydelse af livet og livets oplevelse er døden tværtimod et både naturligt og nødvendigt led i den organismeudskiftningsmetode, vi tidligere har lært at kende som reinkarnationen. At dø vil herefter blot sige dette at miste den fysiske organisme og dermed den sans- og manifestationsmæssige tilknytning til den fysiske verden, således at fysisk livsoplevelse ikke længere kan finde sted.

Det er naturligvis meget inspirerende at komme i berøring med en sådan opfattelse af døden, og endnu større værdi har det i det øjeblik, man på grundlag af argumentationens klarhed samt denne argumentations konfrontation med egne erfaringer er i stand til at opnå – ikke en trosmæssig, men en forståelsesmæssig fornemmelse af dens overensstemmelse med virkeligheden. Men det forhindrer dog på den anden side ikke, at vi hver især føler det meget vanskeligt at acceptere det personlige, praktiske møde med døden. Vi er tværtimod stadig med alle midler parat til at modsætte os dødens indgreb i vort liv, og vi gør det, fordi vi simpelthen ikke kan lade være dermed. Vi føler os drevet af en indre uimodståelig kraft, en kraft, der i tilfælde af pludselig overhængende livsfare viser sig i stand til at frembringe de mest forbløffende resultater. Denne indre kraft er kendt som det levende væsens selvopholdelsesdrift, og det er netop den, vi i nærværende kapitel skal beskæftige os med.

Selvopholdelsesdriftens kosmiske identitet

2.

Selvopholdelsesdriften er kendt af praktisk taget alle mennesker både som begreb og som realitet. Man er klar over, at den udgør noget umådeligt centralt af urgammel dato i det levende væsens natur. Thi man er i stand til at konstatere symptomer på selvopholdelsesdrift hos alle levende væsener fra de mest primitive til de mest fremskredne. Selvopholdelsesdriften er vitterligt noget, der ikke blot er forbeholdt mennesket, men noget, der virker i overhovedet alle livsformer, i dyr og planter, i mikrovæsener og makrovæsener. Og dens karakteristika er just dette, at den i hvert eneste tilfælde ytrer sig som et forsøg fra væsenets side på at undgå døden og dermed som et forsøg på at forhindre den fysiske organismes undergang. Ja, selv i mineralernes verden kan man møde eksempler på udslag af selvopholdelsesdrift. Herpå kan bl.a. snekrystallerne tjene som et tankevækkende eksempel.

Snekrystaller er som bekendt hvide, ligesom en hexagonal (sekstalspræget) konstruktion er et almindeligt fællespræg, og begge disse træk ved snekrystallen kan med god grund fortolkes som udslag af princippet selvopholdelsesdrift og dermed som udslag af en tilbøjelighed til at forhindre den fysiske materiekombinationer eller organismes undergang.

Således beskytter på den ene side den hvide farve snekrystallen mod påvirkning af sollysets varmestraler og altså dermed mod smeltning. Og på den anden side beskytter den hexagonale konstruktion snekrystallen mod at knuses ved anslaget mod jorden, idet netop den hexagonale konstruktion betegner en sådan fordeling af stoffet i snekrystallen, at der opnås den størst mulige luftmodstand under faldet og dermed den størst mulige bremsning af hastigheden under dette fald. – Altså i begge tilfælde foranstaltninger, der tydeligt beskytter snekrystallen mod destruktion og undergang.

3.

For mennesket er som sagt selvopholdelsesdriften et alment kendt træk af det levende væsens natur. Ja ikke nok med det: den er yderligere et alment anerkendt træk i den forstand, at man i en lang række tilfælde tager sig den til indtægt som forsvar for handlinger og adfærdsformer, hvis kvalitet man ellers ikke ser sig i stand til at retfærdiggøre og forsvare. F.eks. er det jo helt almindeligt at inddrage selvopholdelsesdriften i forsvaret for den råhed og brutalitet, mennesker under krigsforhold og lignende tilstande indbyrdes kan udvise.

Foruden at virke som spore til sådanne uhyggelige manifestationsformer kan selvopholdelsesdriften lykkeligvis også fremvise helt andre resultater. På den ene side kan den hos mennesket afsløre sig som en kraft, der sætter det i stand til gennem lange perioder at udholde forfærdelige fysiske og psykiske tilstande, f.eks. sådanne tilstande, som har hersket i de berygtede koncentrationslejre. Og i tilknytning hertil viser selvopholdelsesdriften sig i stand til at udvirke en helt utrolig tålmodighed samt ukuelig optimisme og tro på fremtiden hos mennesket i tilfælde, hvor det netop lever under utålelige forhold som de nyligt antydede. På den anden side giver selvopholdelsesdriften sig udslag i skabelsen af en lang række foranstaltninger til beskyttelse af menneskeliv samt menneskelige værdier og interesser – herunder det vi i dag forstår ved sociale foranstaltninger. Også disse manifestationsformer er udtryk for virkninger af selvopholdelsesdriften i mennesket, men i dette tilfælde virkninger, der i modsætning til sådanne, som f.eks. er gældende under krigsforhold, i vid udstrækning er i pagt med det rene livgivende princip i tilværelsen. – Selvopholdelsesdriften behøver altså ikke blot at virke i det egoistiske og dræbende princip i tjeneste, således som det i overvejende grad er tilfældet hos dyret. Den kan, som vi senere skal se, også bringes til at virke i det altruistiske og livgivende princip i tjeneste, hvilket det forøvrigt med henblik på udformningen af en ny menneskelig etik kunne have sin allerstørste betydning for homo sapiens at overveje nærmere.

4.

Selvopholdelsesdriften er altså en velkendt størrelse i den menneskelige erfaringskreds! Men hvad er denne selvopholdelsesdrift egentlig for noget? Hvad er den dybeste kosmiske sandhed om den? – Ja, dette er til gengæld et mysterium for mennesket, og specielt er det et mysterium for det materialistiske menneske. Ved det materialistiske menneske forstås jo mennesket, der kun tror på materien og som i kontakt hermed stiller sig fuldstændigt afvisende overfor den tanke, at tilværelsen foruden den materielle side også skulle have en åndelig side af overfysisk natur. Og for netop det menneske, der besidder denne opfattelse, er selvopholdelsesdriften i sandhed et mysterium, i hvert fald dersom det tænker nærmere over sagen. Thi nævnte selvopholdelsesdrift ytrer sig jo som en tilbøjelighed hos de levende væsener til at modsætte sig enhver form for indgreb og ændringer i organismen, der kan betyde en trussel for dennes fortsatte eksistens og opretholdelse. Men hvad kan motivere en sådan tendens? – Hvis der kun er materien, og de levende væseners bevidstheder såvel som livet selv blot udgør sekundære biomstændigheder ved denne materie således at forstå, at disse realiteter blot udgør biprodukter af nævnte materies forskellige kombinationer og funktioner, hvad kan da motivere, at materien netop udviser tilbøjelighed til at opretholde visse kombinationer og funktioner samt udviser tilbøjelighed til at modsætte sig indgreb, der kan betyde en trussel mod disse

kombinationers og funktioners fortsatte beståen? – Ja, dette er faktisk en uløselig gåde. Thi det synes indlysende, at den døde materie må kunne være ligeglad med, hvilke kombinationer den befinder sig i, samt hvilke funktioner den i tilknytning hertil fremviser. Altså kort og godt: set fra den døde materies eget synspunkt kan det være lige meget, om den befinder sig i den ene kombination eller den anden kombination, og om den fremviser den ene funktion eller den fremviser den anden funktion.

Imidlertid taler kendsgerningerne for noget andet. Materien er ikke ligeglad med, hvilke kombinationer den befinder sig i, eller hvilke funktioner den fremviser. Tværtimod lader det sig iagttage, at en lang række kombinationer og funktioner – nemlig de såkaldte organismer – fremviser selvopholdelsesdrift, og dette er et faktum, der på ingen måde lader sig forene med den materialistiske grundanskuelse. Det er tværtimod et faktum, der på en sådan måde inddrager filosofiske aspekter i sagen, at der som slutresultat af en nærmere ransagelse bliver tale om et afgørende dødsstød mod denne grundanskuelse.

Selvopholdelsesdriftens motivation lader sig nemlig absolut ikke søge på den rene materialismes grund. Den lader sig udelukkende søge inden for rammerne af en betragtning, hvor også tilværelsens åndelige side er accepteret, og i hvilken det levende væsen optræder som et udødeligt treenigt princip.

5.

En sådan betragtning ér det som bekendt netop, Martinus gør sig til talsmand for, og Martinus har da også et par ord at sige om selvopholdelsesdriften, således som vi i det følgende skal se.

“Selvopholdelsesdriften er simpelthen en konsekvens af urbegæret”, hævder Martinus og tilføjer, “og selvopholdelsesdriften bør i overensstemmelse hermed defineres som et udtryk for Jegets ubetingede krav om opretholdelse af sin livsoplevelsessevne samt de hertil knyttede organismer – fysiske såvel som psykiske”. – Som det vil kunne iagttages, er denne definition af selvopholdelsesdriften meget nøje i kontakt og overensstemmelse med selve grundtanken i hele Martinus Kosmologi. I denne indtager jo det levende væsen suverænt den centrale plads, og det defineres endvidere som et treenigt, navnløst “Noget”, der kan og vil opleve. I overensstemmelse hermed er det udstyret med et urbegær, der er det samme som det ubetingede begær efter livets oplevelse.

For imidlertid at livets oplevelse lader sig etablere, er det, som man vil vide det, en forudsætning, at skabelse finder sted. Thi livets oplevelse er på ingen måde noget, der hokus pokus bliver til af sig selv, men derimod noget, der for sin tilblivelse stiller krav til fuldbyrdelse af en omfattende skabelsesproces.

Som al anden skabelse indebærer skabelsen af livets oplevelse en vis vekselvirkning med materien – og vel at mærke en vekselvirkning, der medfører følelig påvirkning af såvel materien som af væsenet og dets Jeg, der jo for sidstnævntes vedkommende udgør selve det oplevende “Noget” ved det levende væsen. Og for at kunne præstere en sådan vekselvirkning og dermed princippet “skabelse” er det nødvendigt, at hensigtsmæssige redskaber står til det levende væsens og dermed til Jegets rådighed, redskaber, der i form af manifestation og sansning kan befordre en kombineret udadrettet og indadrettet aktivitet. Har det nemlig ikke tilknytning til sådanne redskaber, vil det ifølge sagens natur på forhånd være afskåret fra at præstere dén nødvendige skabelse, gennem hvilken just livets oplevelse og dermed urbegærets tilfredsstillelse etableres og fuldbyrdes.

Disse redskaber eksisterer som bekendt i form af det levende væsens samlede organiske struktur repræsenteret ved evighedslegemet, den sjælelige strukturs seks åndelige legemer samt endelig den

fysiske organisme. Da nu denne struktur er uomgængeligt nødvendig for livsoplevelsens skabelse, og man tager hensyn til, at netop livsoplevelsen på foranledning af urbegæret suverænt er i centrum for hele Jegets attrå, da forstår man også, både at det i allerhøjeste grad er i Jegets interesse at bevare sin organiske struktur, samt at denne interesse netop er dikteret af dets urbegær. Og vi ser dermed den kosmiske begrundelse for Martinus' definition af selvopholdelsesdriften. Thi selvopholdelsesdriften er, som det vil kunne forstås, intet som helst andet end det praktiske udslag af denne urbegær-motiverede interesse for den samlede organiske struktur, herunder den fysiske organisme. Med andre ord: selvopholdelsesdriften, således som begrebet inden for rammerne af Martinus Kosmologi bliver anvendt, er identisk med det praktiske udslag af Jegets urbegær, hvor dette udslag karakteristisk nok har form af en permanent indstilling på med alle til rådighed stående midler at beskytte og bevare dén organiske struktur, gennem hvilken skabelsen af livets oplevelse lader sig fuldbyrde. – Vi skal som allerede tidligere antydte senere i kurset komme til at se, at selvopholdelsesdriften kan give sig helt andre udslag end dem, vi er vant til at sætte i forbindelse med dette begreb, udslag, der i renkultur er i kontakt med tilværelsens livgivende princip. Det skal herunder komme til at vise sig, at måden, selvopholdelsesdriften giver sig udslag på, helt og holdent er bestemt af det kombinationsforhold, i hvilket den sjælelige strukturs 6 åndelige legemer befinder sig.

Her har vi blot ønsket at introducere læseren for selve begrebet, således at det får en ganske bestemt og entydig mening for os. Dette er nemlig en afgørende forudsætning for, at vi på forsvarlig måde kan diskutere det begreb, som er emne for kursets næste kapitel, begrebet "vilje".

Lektion 42 fortsættes ind i kapitel 11.

Første afsnit (Det levende væsen) – Kapitel 11 (Det levende væsens vilje) – Lektion 42

Begrebet “vilje”

1.

Med begrebet “vilje” er vi ikke alene bragt i berøring med et af tidens mest aktuelle stridsspørgsmål. Vi er også bragt i berøring med selve hjertemekanismen bag hele den dynamiske side ved det levende væsen og dets natur. Herved forstås den mekanisme, der i praksis er ansvarlig for fuldbyrdelsen af den aktivitet, hvoraf livets oplevelse er det endelige resultat -altså Jegets udadrettede og indadrettede aktivitet i forening.

Netop viljesbegrebet er genstand for megen diskussion i tiden, og mange divergerende meninger gør sig gældende med hensyn til viljens identitet. Dette er meget naturligt, idet det ud fra materialistiske forudsætninger er meget vanskeligt for ikke at sige umuligt at komme til virkelig forståelse af netop viljens natur og identitet. Her kræves nemlig på ny, at man er i stand til at tage tilværelsens livsside og dermed dens åndelige side i betragtning, akkurat som det var tilfældet i spørgsmålet om selvopholdelsesdriften.

2.

Fra Martinus' side defineres viljen simpelthen som Jegets evne til bevidst at administrere, regulere og virkeliggøre sin energiomsætning.

Og han tilføjer: viljen har sit sæde i en organstruktur, som tilhører underbevidsthedsområdet; en organstruktur, der er repræsenteret i Jegets sjælelige struktur og i dets fysiske organisme. Nævnte organstruktur opretholdes igen af et talentkernesystem, der har sit sæde i overbevidstheden, nærmere betegnet i skæbneelementet.

3.

Med denne definition skulle vi være bragt i besiddelse af et arbejdsgrundlag, i kraft af hvilket det videre skulle være muligt at afklare alle grundlæggende spørgsmål vedrørende viljens natur – herunder spørgsmålene om fri vilje, kausalitet og determinisme samt fri vilje og muligheden af at forudse fremtiden. Men inden vi går over til at behandle disse interessante emner, skal vi mere indgående gøre os fortrolige med de udsagn, definitionen indeholder.

Som det vil kunne ses, defineres viljen som Jegets evne til bevidst at administrere, regulere og virkeliggøre sin energiomsætning! – Hvad forstås der nu ved Jegets energiomsætning? – Herved forstås den omsætning af energi, som er indeholdt i Jegets samlede indadrettede og udadrettede aktivitet. I praksis former denne energiomsætning sig på den ene side som en række indre organfunktioner af såvel fysisk som psykisk og højpsykisk karakter. Og på den anden side former den sig som individets iagttagelige bevidsthedsliv, d.v.s. de manifestationsformer, der på grundlag af specielt den udadrettede aktivitet bringes til at optræde i den omgivende materie. Det vil igen sige de ydre udtryk for dets tanke- og følelsesliv, hvilke jo i den fysiske verdens tilfælde former sig som individets handlingsliv og hele adfærdsmønster.

Med andre ord: ved Jegets energiomsætning forstås den omsætning af energi (herunder grundenergiene), som er nødvendig, for at den for livets oplevelse nødvendige forudgående udadrettede og indadrettede aktivitet i form af manifestation og sansning kan foregå.

4.

Viljen er altså Jegets evne til bevidst at administrere, regulere og virkeliggøre denne energiomsætning! – Som identisk med en personlig evne må viljen i lighed med alle andre evner naturligvis være organisk baseret, og dette er da også, hvad der fra Martinus' side bekræftes (se stk. 11-2). Viljen har som nævnt sit sæde i en organisk struktur, som tilhører underbevidsthedsområdet, og som både er repræsenteret i den sjælelige struktur og i den fysiske organisme.

Med hensyn til viljens tilknytning til den sjælelige struktur er der tale om eksistensen af et centralt organ med forgreninger ind i alle den sjælelige strukturs 6 åndelige legemer. Dette organ opretholdes fra oven af et særligt talentkernekompleks, og det sætter, som det vil kunne forstås, Jeget i stand til bevidst at dirigere den psykiske del af energiomsætningen, d.v.s. sætter Jeget i stand til bevidst at omsætte bestemte indtryk til bestemte udtryk, hvor de sidstnævnte igen har form af tanke- og følelsesformationer i den omgivende åndelige materie.

At viljesorganet med hensyn til sin psykiske repræsentation må have forgreninger ind i alle den sjælelige strukturs seks åndelige legemer, fremgår af, at det netop er den sjælelige struktur, der producerer den psykiske side af bevidsthedslivet og dermed altså tanke- og følelseslivet, samt at denne produktion netop baserer sig på en kombineret virksomhed fra samtlige den sjælelige strukturs seks åndelige legemers side. For derfor bevidst at kunne administrere, regulere og virkeliggøre denne produktion, er det naturligvis nødvendigt med et organ, der forlener Jeget med den fornødne indflydelse på disse seks åndelige legemer; og et sådant organ eksisterer altså netop i form af viljesorganet med dets forgreninger til alle sjælestrukturens legemer.

Med hensyn til viljens fysiske repræsentation er der tale om et særligt center i den fysiske hjerne, et center, der kan lokaliseres til mellemhjernens hypothalamusregion. Dette centers betydning består på den ene side i, at det befinder sig i direkte rapport til det sjælelige viljesorgan. Og på den anden side består den i, at det via en række motoriske undercentre er tilkøbet organismens centralnervesystem, således at en lang række muskler samt visse organer via dette center og dets undercentre direkte kan dirigeres fra det sjælelige viljesorgan. Og dette betyder sluttelig, at Jeget i kraft af denne anordning direkte kan omsætte sit tanke- og følelsesliv til et hertil svarende viljeført fysisk adfærdsmønster. Men det skal bemærkes, at det fysiske viljecenter med tilhørende mekanismer ikke i egentlig forstand deltager i viljeslivet, men blot spiller rollen som en fysisk relæstation, hvorigennem virkningerne af dette viljesliv, der i sig selv udspilles i den sjælelige struktur, på velkontrolleret måde kan forplante sig ind i den fysiske organisme og der blive bragt til fysisk effektivering.

Viljeslivets mekanisme (fri vilje og begrænset vilje)

5.

Som allerede nævnt beror viljesorganets administrative betydning i praksis på, at det udgør et centralorgan i den sjælelige struktur med forgreninger ind i samtlige denne strukturs 6 åndelige legemer. Men hvordan virker dette viljesorgan i praksis? – Ja, det er jo klart, at det som en administrativ faktor bag Jegets samlede energiomsætning må tilskrives en overordnet position og betydning. Men hvordan bærer det sig i praksis ad med at hævde netop denne position og betydning?

For at forstå dette, vil det først være nødvendigt at gøre sig klart, hvad viljeslivet egentlig er, for uden at have erkendt dette, vil det være umuligt at forstå, hvorledes det praktiseres.

I overensstemmelse med viljens definition vil der ved viljeslivet være at forstå Jegets bevidste føring af sin energiomsætning og dermed Jegets bevidste føring af sin samlede udadrettede og indadrettede aktivitet repræsenteret ved manifestation og sansning.

At Jegets samlede udadrettede og indadrettede aktivitet i ethvert normalt begavet væsens tilfælde er repræsenteret ved et stort antal specifikke funktioner, turde være velkendt af alle på nærværende studietrin. Ligeledes turde det være underforstået, at nævnte udadrettede og indadrettede aktivitet er jo mere righoldig på specialfunktioner, jo højere udviklingstrin individet repræsenterer. Og endelig tør vi forudsætte det som velkendt, at samtlige disse specialfunktioner i praksis befordres af tilsvarende specialorganer af henholdsvis psykisk og fysisk natur alt eftersom der er tale om enten psykiske eller fysiske specialfunktioner. Her placerer de sjælelige specialorganer sig, som det er os bekendt, i den sjælelige struktur fordelt over dennes seks åndelige legemer, hvorimod de fysiske specialorganer naturligvis placerer sig i den fysiske organisme.

Da nu der ved viljeslivet forstås Jegets bevidste føring af sin samlede udadrettede og indadrettede aktivitet, og dette viljesliv i form af en række specialfunktioner i praksis befordres af en lang række psykiske og fysiske lokalorganer, vil det kunne indses, at viljeslivet for sin fuldbyrdelse forudsætter, at viljesorganet har indflydelse på samtlige disse lokalorganer. Har det nemlig ikke det, betyder det uundgåeligt, at de pågældende lokalorganer er udenfor Jegets bevidste kontrol og således faktisk arbejder på egen hånd. Og grundlaget for al tale om viljesliv ville dermed på forhånd bortfalde.

Det er altså ikke nok, at viljesorganet slet og ret har forgreninger ind i hvert af den sjælelige strukturs 6 åndelige legemer. Det er også nødvendigt, at det har forgreninger ind i hvert eneste af de talløse lokalorganer, hvoraf disse 6 legemer hver især består. Og yderligere er det nødvendigt, at viljesorganet har forbindelse til samtlige den fysiske organismes lokalorganer. Thi uden en sådan forbindelse vil de pågældende organer være unddraget Jegets administrative indflydelse, hvilket igen betyder, at de funktioner, de bestrider, på forhånd falder uden for viljeslivets område. – Vi skal i den følgende lektion komme til at se, hvorledes et sådant organisk arrangement virkelig forekommer.

Spørgsmål til lektion 42

1. Hvorledes ytrer selvopholdelsesdriften sig rent praktisk?
2. Hvilke træk ved snekrystallerne er det, der kan fortolkes som udslag af selvopholdelsesdrift?
3. a) Kan selvopholdelsesdriften kun virke i pagt med det dræbende princip i tilværelsen eller b) kan den også virke i pagt med tilværelsens livgivende princip?
4. Hvorfor må selvopholdelsesdriften være en gåde for det rent materialistiske menneske?
5. Hvad er selvopholdelsesdriften kosmisk set motiveret af?
6. Hvorledes definerer Martinus begrebet "selvopholdelsesdrift"?
7. Hvorledes definerer Martinus begrebet "vilje"?
8. Hvad forstås ved Jegets energiomsætning?
9. Kan man tale om, at viljen er "organisk" baseret?
10. Hvorfra dirigeres den psykiske del af Jegets bevidste energiomsætning?
11. Hvorfra dirigeres den fysiske del af Jegets bevidste energiomsætning?
12. Hvad forstås ved begrebet "viljeslivet"?

Løsning til lektion 41's opgavetilæg

- 1) Salighedsriget er et af tilværelsens seks (syv) kosmiske tilværelsesplaner
- 2) At den er totalt indadvendt
- 3) Hukommelsesevnen
- 4) Det er fra salighedsriget, de fysiske inkarnationer finder sted
- 5) Den, at det er et tilværelsesplan, hvor væsenerne lever i en permanent tilstand af den højeste ekstatiske salighed
- 6) Oplevelsen af det seksuelle klimaks
- 7) a) Den sjælelige baserer sig på forekomsten af et resonansforhold mellem et diskarneret salighedsvæsens personlighedsstruktur og personlighedsstrukturen hos et givet væsen på det fysiske plan, der oplever seksuelt klimaks. b) Den biologiske undfangelse baserer sig på forekomsten af et resonansforhold mellem et diskarneret salighedsvæsens talentkernestruktur på den ene side, og genkomplekset i den af et fysisk forældrepar dannede koblingscelle på den anden side
- 8) En fysisk celle, der er fremkommet gennem sammenkobling af to kønsceller hidrørende fra et hankønsvæsen og et hunkønsvæsen
- 9) Det virker som et antenne- og forstærkersystem, gennem hvilket på den ene side det skæbnemæssigt set rette salighedsvæsen udvælges, og gennem hvilket på den anden side den fysiske fosterproces dirigeres i overensstemmelse med dette væsens talentkernebeholdning for fysisk organismeskabelse
- 10) Nej
- 11) På den ene side graden af dets inkarnationsmodenhed. På den anden side den grad, i hvilken det opfylder de herskende resonansbetingelser
- 12) a) Den biologiske undfangelse, b) den alment kendte fødsel ved fosterprocessens afslutning
- 13) Ca. 30 år
- 14) Nej, tværtimod!

P. B-J.

NB. Disse svar er godkendt af Martinus